

EL LLENGUATGE

20/1/1937

De tant en tant

De tant en tant, una de les nostres locucions adverbials de més bona casta, sofreix —no de tant en tant, si no força sovint— la concurrència de la que s'obté per imitació de la del castellà: «de quant en quant». Si hom s'adona de la il·legitimitat d'aquesta darrera locució i, tot rebutjant-la, intenta cercar, en el fons de la seva memòria idiomàtica, la nostra locució genuïna equivalent, el petit esforç mental realitzat sol donar un resultat positiu: de tant en tant. (També es pot dir de tard en tard, encara que amb un sentit lleument diferent, pel que fa a la periodicitat o durada dels intervals amb què es fa una cosa, una mica més espaiada o més llarga en de tard en tard. Però si la locució que se'ns ha esmunyit en un text, o que ens imposa un model estrany en un moment determinat, o que es tracta de corregir, és «alguna que altra vegada», ja costa potser una mica, per la diferència d'estructura, d'encertar a trobar la solució desitjada. Es, però, la mateixa: de tant en tant.

Però «alguna que altra vegada» no és pas un cas únic o isolat. Qualsevol substantiu, de fet, permet la formació d'expressions semblants: «algun que altre amic», «algun que altre cotxe», «algun que altre llibre», etc. En cap cas no s'haurien d'admetre aquestes expressions; el Diccionari Alcover-Moll indica clarament que es tracta de calcs del castellà. En un bon nombre dels casos en què solen aparèixer, la frase permet de substituir-les amb la cooperació de la locució adverbial amb què hem encapçalat aquest comentari: de tant en tant. El visitava algun amic de tant en tant (en lloc de «El visitava algun que altre amic»), Passava algun cotxe de tant en tant. De tant en tant li regalava algun llibre. Però, és clar, aquesta solució demana la complicitat del verb (que admeti una locució adverbial de temps). Si no, es pot recórrer simplement a les fórmules següents: algun amic o altre, alguns cotxés, algun llibre, etc.

ALBERT JANE